

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

De quantitate & reductione pensionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

iam super distributionibus, non attenditur, an sit præstitum servitium, vel secus; cum non attendatur servitium, sed simplex destinatio. *Lott. loc. cit. n. 34.*

2. Respondeo secundo: dum Papa reservat alicui fructus aut eorum partem loco pensionis, semper eos expressè distinguit à distributionibus quotidianis, eaque excipit in individuo. Proinde que in tali casu non est satis reservatorio agenti pro executione suæ gratiæ probare, existere tales vel tales redditus, nisi etiam justificet, eos non esse distributiones quotidianas, neque ad illas pertinere. *Lott. loc. cit. n. 35.*

3. Respondeo tertio: Quin etiam hodie dum nullo casu intelligitur reservata pensio in distributionibus, nisi hoc ipsum sit expressum, adeoque sub illis verbis positus in pensionis concessionem: super redditibus, proventibus, juribus & obventionibus universis: non veniunt hodie dum distributiones quotidiana (quidquid in contrarium aliis senserit Rota in *Toletan. pensio. 1565.* & in *Toletan. parochial. 29. Apr. 1592.* apud *Garc. p. 1. c. 5. nu. 282.* & *283.*) *Lott. loc. cit. n. 36.* *Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 4. nu. 3.* *Garc. loc. cit. nu. 387.* ubi ait: *Dar aria & Cancellaria per illa verba non intelligit distributiones & incerta, ut intellexi Roma à quodam Notario Cancellaria, & constat &c. contra Boerium, decis. 224. n. 5. Gutt. conf. 8. à n. 4. Mand. cons. 35. n. 7. Abb. &c. apud Garc. n. 384.* visos sentire, quod per verba: quibusunque aliis redditibus: comprehendantur distributiones quotidiana. Idque etiam, si omnia emolumenta seu redditus consistant in meris distributionibus quotidianis, siue eorum pars aliqua. *Lott. loc. cit. n. 36.* Tamen, ut idem *Lott.* præmiserat *nu. 27.* in eo casu, dum omnes redditus consistunt in istis distributionibus, idem feratur de iis, quod de fructibus, iudicium, veniantque & censentur nomine fructuum, hanc interpretationem suadente subiecta materia. Ab ista tamen regula universalis, quam statuunt *Azor. p. 2. l. 2. c. 8. q. 17.* *Castrop. loc. cit. Garc. p. 1. c. 5. nu. 386.* & alii passim: beneficia (etiam quorum prioris proventus consistunt in distributionibus quotidianis, ut sunt ferè *Canonicatus Hispaniæ*, de iis enim loquitur *Castrop.*) non censentur gravari pensione ex clausula, qua pensionem imponit super redditibus, fructibus proventibus beneficii: excipiunt quidam eorum hunc casum, seu censent etiam pensione gravari distributiones, etiam si id explicite non diceretur, dum nimirum absque eo id satis ex subiecta materia & Curia stylo constaret; ut, si in narratione dictum fuerat, beneficium 24. ducatorum valorem non excedere, & hoc non obstante imponatur pensio centum & amplius, abque dubio tunc censenda est imposita pensio in distributionibus, ne dicamus concessionem esse vanam & inutilem. Ita *Garc. loc. cit. n. 388.* *Azor. loc. cit.* *Castrop. loc. cit.* quamvis hic, postquam hanc exceptionem posuerat, expressè subiungit: *ut autem tota dubitatio tollatur, quoties Papa intendit distributiones has gravare, id exprimit hac clausula apposita: etiam si in solis distributionibus, & non nisi presentibus & divinis officii interessentibus dari, & per eos lucrari consuevit.* Unde iam infero &

4. Respondeo quarto: juxta sententiam *Lott.* nempe, quod hodie dum, ut ait, in nullo casu, etiam dum omnes redditus consistunt in distributionibus, hæ non intelligantur gravari pensione, nisi id ipsum exprimat: *Canonicatus & dignitates non excedentes valorem 24. ducatorum spectatis,*

eorum propriè proventibus, excedentes tamen illum valorem spectatis quotidianis distributionibus, ad mille etiam ducatos ascendentes, non censeri gravari pensione, nisi id ipsum exprimat, nimirum pensionem imponi super istis distributionibus, pro quo etiam sentire videtur *Paris. l. 6. q. 2. n. 29.* ubi ait: *aliquando exprimitur præbenda valere 30. distributiones 100. & soler tunc concedi pensio 30. aut 50. & sic distributiones quotidiana computantur cum clausula; etiam si in solis distributionibus. &c.* Secus videtur dicendum juxta dictam *Garcia & Azor* exceptionem, quod scilicet in dicto casu, saltem si narrato valore 24. ducatorum, adhuc constitutur in tali beneficio pensio, expressione aliâ opus non sit, subiecta materiâ satis suadente, esse tunc mentem Papæ gravandi has distributiones.

Questio 482. An, & qualiter imponatur pensio super massa grossa, ac aliis redditibus communibus, qui dividantur inter eos, qui certis temporibus interfunt?

Respondeo: de his pariter ac de aliis distributionibus quotidianis loquendum. *Paris. l. 6. q. 2. n. 32.* hoc est, quod sicuti in quotidianis distributionibus pro presentibus & servientibus jure antiquo non imponebatur pensio, jure tamen novo in iis imponitur pensio, dum in iis consistunt redditus beneficii; id tamen nunquam fieri intelligatur, nisi exprimat, ita etiam super massa illa grossa antiquitus non imponebatur pensio (cum esset universalis regula: quod ubicunque requireretur certum servitium, ad consequendos fructus, iis pensio non possit imponi. ut *Gamb. de post. leg. l. 6. n. 20.*) sed de jure & stylo novo, ita tamen, ut fieri id non censetur nisi exprimat. *Filliuc. in append. post. de stat. cler. tr. 4. 2. c. 5. q. 2.*

De quantitate & reductione pensionis.

Questio 483. An, & in qua quantitate constituenda pensio?

Respondeo ad primum: Pensio constituenda est (intellige, quod ad solutionem) in quantitate v. g. 100. vel 50. ducatorum, & non in quota v. g. in dimidia, tertia, vel quarta parte fructuum; ed quod hoc posterius videatur esse sciendere beneficium, quod vetitum est *c. majoribus.* *Garc. p. 1. c. 5. n. 362.* citans *Gig. de pens. q. 8.* *Caccialup. eod. tr. q. 6.* *Rebuff. de pacif. post. n. 121.* *Alia 104.* *Gamb. de pot. leg. l. 6. n. 11.* & plures alios. Atque ita observat *Papa*, & habet stylus *Curia*, ut non nisi reservatio fructuum, aut pars illorum ex causa resignationis cum Cardinalibus admittatur. *Garc. loc. cit. n. 363.* Adeoque jam *Papa* inferiores nullatenus valebunt pensionem in dicta quota imponere. *Garc. n. 364.* etsi subjungat: de cetero, inspecto jure communi, satis probabilem esse sententiam oppositam *Corassi de benef. p. 1. c. 4. n. 10.* & id quod ex constitutione quota non videatur dividi beneficium, quodque tunc propriè fiat, cum ex uno beneficio fiunt duo, pensio autem non sit beneficium, & ea morte pensionarii extinguatur.

2. Respondeo ad secundum primo: oportere pensionem moderatam esse, ita ut remaneat titulari seu rectori beneficii, unde is congruè sustentetur. *Garc. loc. cit. nu. 366.* citans *Caccial. de pens. q. 7.* *Gig. eod. tr. q. 4. n. 1.* *Corassi ubi ante. n. 7.* *Abb.*

in

n. c. conquirente. de cler. non resid. Rebuff. ubi ante. n. 134. alias. 116.

3. Respondeo ad secundum secundò: olim imponebatur pensio usque ad tertiam partem reddituum in omnibus beneficiis, & hæc iudicabatur iusta pensio, apponebaturque clausula: dummodo tertiam partem non excedat. Paris. l. 6. q. 2. n. 24. citans Paul. Rom. de pens. c. 1. n. 6. Caccial. eod. tr. q. 9. Gig. q. 7. Rebuff. in pr. de reservat. tam general. & c. n. 19. alias 21. sic in specie ex praxi Curia ante Trid. etiam Parochiales gravabantur usque ad tertiam partem fructuum, sicut quæcunque alia beneficia, & in Parochialibus quoque adijciebatur clausula: modo tertiam partem non excedant. Corrad. in pr. benef. l. 5. c. 1. nu. 27. sic non posse concedi pensionem ultra tertiam partem, eâ ratione, quòd æquum non sit, ut qui minus meretur, qualis est pensionarius, minus præstans Ecclesiæ quàm titularis, plus exigat, defendunt Comitul. l. 1. resp. 26. Paponz. l. 3. tit. 5. Arresto. 8. & 10. apud Ventrigl. ro. 2. annot. 11. §. 1. n. 39.

4. Respondeo ad secundum tertio: hodie dum de stylo beneficia simplicia regulariter gravantur ad medietatem & non ultra. Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 55. Lott. l. 1. q. 36. n. 38. Corrad. loc. cit. Paris. loc. cit. nu. 26. Item Ricc. in pr. p. 3. resolut. 109. nu. 4. Boër. decis. 162. apud Ventrigl. loc. cit. quamvis dicat; nihil quidem certum determinatum esse hac in parte circa beneficia non curata, sed esse a bitrarium; videre tamen nos passim servari, ut in beneficiis non curatis valorem 24. ducatorum excedentibus non imponatur pensio ultra medietatem. Idem forè ait Garc. loc. cit. n. 371. nempe circa quantitatem pensionis non posse dari certam regulam in beneficiis non curatis; eò quòd licet Parisius & alii quidam dicant, de stylo hodie regulariter dari in iis pensionem ad medietatem, videamus tamen etiam sæpe dari ultra medietatem.

Questio 484. An, si pensio excedat medietatem, vel etiam alias fuerit excessiva tempore Data, sit penitus nulla, aut debeat annullari?

1. Respondeo: Non convenire in hoc AA. nam quòd, si pensio excederet medietatem fructuum beneficii gravati, non ideo annullandam esse, sed reducendam ad legitimam quantitatem, tenet Paris. l. 6. q. 2. n. 144. quod ipsum procedere ait Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 43. etiam si reservata cum dicta clausula: dummodo medietatem fructuum non excedat; eò quòd pensio in eo casu non vitietur in totum, sed solum in excessu. citat pro hoc Mant. decis. 153. nu. 2. Gratian. discep. sor. discep. 995. n. 11. Idem tenet Garc. p. 1. c. 5. à n. 417. pro quo multas adducit auctoritates & Rotæ decisiones.

2. Contrarium, nempe si pensio (idque, si ve sumus in pensione super beneficio curato, imposita cum clausula: dummodo res remaneant rectori; si ve in pensione super simplici, cum clausula: dummodo medietatem, vel talem partem fructuum non excedat) tempore datæ excedat vel in minimo, etiam in totum corruiere, seu nullam esse quo ad totam, ita ut reductioni locus non sit, eò quòd clausula prædicta videantur continere protestationem Papæ; quòd nisi res se ita habeat, nolit gratiam aliquam fecisse, & sic consideretur tunc tanquam unum integrale, quod non potest pro una parte valere, & pro altera parte non. sic inquam, tenent Barbof.

juris Eccl. l. 1. c. 39. §. 3. n. 45. Lott. l. 1. q. 38. n. 54. Ventrigl. ro. 2. annot. 11. §. 1. n. 49. citantes Gig. de pens. q. 35. n. 2. Rotam. decis. 626. nu. 6. p. 1. divers. Vide de hoc plura supra.

3. Porò extenditur hoc ipsum primò, ita ut si ve prædicta clausula: dummodo, importet modum si ve conditionem (licet enim inter conditionem & modum hæc sit præcipua differentia, quòd conditio suspendat, modus verò secus; modus tamen adhuc ipsam obligationem coarctet, ita ut nisi impleatur, nihil debeatur. l. si tibi legatum. ff. de legat. Lott. cit. q. 38. n. 42.) nihil actum censeatur, donec plenè sit justificata. Lott. loc. cit. nu. 40. Ventrigl. loc. cit. 50. Secundò; ut licet titularis sit obligatus ad solutionem pensionis in forma Camera, adhuc astringi nequeat ad solutionem prædictæ clausulæ non justificatæ. Ventrigl. num. 51. citans Rotam. in Asculan. pens. 7. Feb. 1586. & in Firmian. pens. 14. Decemb. 1592. Tertio, ita ut per dictam clausulam suspendatur gratia reservationis pensionis, ut ante illius justificationem pensio non dicatur debita, nec titularis cogi possit ad eam solvendam, nisi per modum manutationis, dum pensionarius esset in quasi possessione exigendi. Ventrigl. n. 52. citans Cassador. decis. 10. n. 8. de rescrip. Rotam. decis. 547. na. 2. p. 1. recent. Quarto, ut nec contra eum, qui consensit pensioni tali, agi possit ad solutionem illius, dicta clausula non justificatæ; eò quòd iste consensus æquè ac gratia, cui accedit, habeat hanc tacitam conditionem: dummodo & c. in ventre. Lott. n. 46. & 47. Ventrigl. nu. 53. citans Cassador. decis. 8. n. 8. de rescrip. Mohed. decis. 9. n. 1. & 2. de caus. possess. Quintò, ut clausula dicta sit justificanda, etiam si pensio imposita esset motu proprio. Ventrigl. n. 54. citans Rotam in Neritonenf. pens. 15. Nov. 1601. Vide de hac necessitate justificandi dictam clausulam plura infra, ubi de obligationibus pensionariis.

3. De cetero in casu pensionis reservatæ resignanti, qui resignavit, reservatæ sibi pensione tantæ, & non aliàs, nec aliter, nec alio modo, dictam clausulam dummodo & c. causare nullitatem pensionis in totum si excedat; eò quòd tunc sit indivisa, quia jam deficit consensus resignantis, & consequenter etiam super eo fundatus consensus Papæ, tenet Garc. nu. 422. Card. de Luc. de pens. d. 12. n. 4. & d. 14. n. 2. et si ejus contrarium, ut vidimus, ante hanc 14. teneat Castrop. dum sermo est de excessu pensionis, seu non remanent amplius centum aut medietas, non tempore Data, sed successu temporis. Item in totum corruiere, seu nullam esse pensionem reservatam cum narrativa, quòd medietatem, seu aliam partem fructuum non excedat, si excedat, tradit Garc. n. 428. dicens, hoc esse, quòd vult Gig. q. 9. n. 3. & q. 35. n. 2. de quo ex plura. Hoc ipsum quoque procedere, seu pensionem in totum vitari, & esse nullam, si imposita ultra potestatem imponentis, v. g. si à Legato habente facultatem reservandi pensionem usque ad tertiam partem, illa imposita fuisset etiam in modico ultra tertiam partem, tradit idem Garc. à n. 430. citatis pluribus, ex Gamb. de pot. leg. l. 6. à nu. 712. qui tamen id admittit, dum constat Legatum voluisse excedere tertiam partem; quia tunc, quòd potuit, noluit, & quòd voluit, non potuit: si autem de eo non constet, re ipsa tamen pensio excedat illam partem, non fore in totum nullam, sed esse reductioni locum; quia in majore summa includitur minor.

Quaestio 485. An, narrato valore, eoque non justificato; vel etiam an falso narrato valore, reductioni sit locus, an vero in totum corrumpat pensio?

Respondeo primò: Narrato valore, eoque non justificato in toto, etiam si in modico, unde falsa diceretur narrativa, pensio corrumpit in totum, & non admittitur reductio seu aequitas moderativa ad proportionem veri valoris, & sic illud: qui cadit à syllaba cadit à toto, hic locum habet. Card. de Luc. de pens. d. 6. n. 12. Idem tradit Lott. l. 1. q. 41. n. 26. Et sic, sub distinctione tamen, nimirum, ut si pensionarius in justificatione valoris per ipsum narrati deficiat, vel si titularis assumpto in se onere probandi probet, valorem falsò expressum, pensio in totum corrumpat, & non sustineatur in ulla parte; si defectus sit infra congruam semel determinatam (intellige vel expressè, ut dum Papa expressè eam determinat per clausulam: *dummodo remaneant tot pro titulari*: vel tacitè, ut cum illa consequitur ex supposita quantitate fructuum, & determinata quantitate pensionis, v. g. si narrati fructus sint 200. ducati, & Papa reservet 100. sive cum clausula: *modò medietatem non excedit*, consequitur enim tunc determinatam congruam rectori 100. ducati) secus verò, si dictus defectus sit supra congruam; eò quòd tunc nulla sit ratio, ut nò sustineatur pensio illa in minore quantitate constituta. Siquidem valor pensionis, ut Lott. n. 30. & 31. principaliter exprimendus pro statuenda congrua favore ipsius titularis, adeoque quamvis expressio valoris pensionis sit falsa, quia tamen est falsitas commissa supra verum valorem pensionis, non præjudicat titulari, sed potius ei maximè prodest; cum vel sic determinetur ei, seu reliquatur major congrua; & sic falsitas ista, cum careat omni dolo, non est considerabilis. Neque tamen etiam negat Lott. n. 32. posse ex hoc capite pensionem alterari & reduci; sed solum hinc sequi negat, quòd tota corrumpat. Quod ipsum tamen etiam limitat, n. 33. nimirum in hoc casu pensionem in totum fore nullam, si pensio reservata esset in quantitate individuà; nihil autem prohibeat id, quod naturà dividuum est, ex mente disponentis individuum effici, quod ipsum in hac materia contingat; cum e converso expressio fructuum sit à determinandam principaliter ipsam pensionem, & consecutivè ad determinandam congruam titularis, nempe in pensionibus, quæ reservantur ex causa resignationis; in his enim quia resignans seu pensionarius protestatur, se nec aliter, nec alio modo velle resignare, quam reservatà sibi validè pensione in tanta quantitate propter dictam clausulam, quæ conditionem, & sic formam importat, quod aliàs erat naturà sua dividuum, est effectum individuum vi formæ, ac propterea aequit valere in parte & in parte non, ita Lott. à cit. n. 33.

2. De cetero ubi expressus valor falsus per ascensum, adhuc locum fore pensionis reductioni (saltem dum ageretur non cum primo resignatario, in quo intrat fortè specialis ratio; sed cum ejus successore directè proviso per Papam ex vacatione per mortem) si hæc duo copulativè concurrant, nempe deficientia doli in resignante seu pensionario (dum fortè is à Curia absens, ubi supplicatio cum dicta narrativa concepta fuit, in mandato dato ad resignandum fecit veram expressionem valoris, idemque fecit resignatarius in mandato da-

P. Leuren. Feri Benef. Tom. III.

to ad consentiendum pensioni, ita ut error ille commissus per expeditorem) & verisimilis voluntas Papæ, pro ut ea colligitur ex pluribus consimilibus resignationibus beneficiorum ejusdem Ecclesie sub narrativa ejusdem valoris, & cum reservatione consimilis, vel etiam majoris pensionis per eundem Papam aliòsque prædecessores, tradit Card. de Luc. de pensio. d. 12. à n. 5. & d. 14. n. 9. & d. 6. n. 7. juncto n. 11. & d. 4. n. 6.

Quaestio 486. Incidens, num ergo in casu pensionis reservata cum dicta clausula: dummodo; & cum consensu resignantis non aliàs, nec aliter, in totum corrumpat ob excessum, dictus resignans possit redire ad beneficium resignatum, & sit restituendus ad possessionem illius?

Respondeo negativè Garc. p. 1. c. 5. n. 441. dum resignans ipse fuit in culpa, quia sciens tantam pensionem non habere locum, tamen sic resignavit. Respondet contra affirmativè idem Garc. n. 436. idem tenet Barb. juris Eccles. l. 1. c. 39. §. 3. nu. 45. (nimirum in casu, ubi dictum excellum nescivit) eò quòd, licèt tunc resignans acceptando reservationem pensionis cum clausula *dummodo* & c. & dando consensum tali resignationi, consentiat nullitati pensionis, si non purificetur dicta clausula seu conditio, sive non remaneant 100. & c. non tamen consentit, ut resignatio maneat valida; quin imò velit contrarium, cum resignet, reservatà sibi validè, ut putat, dictà pensione, & non aliter, nec alio modo. citat & recitat pro hac posteriore responsione Rotam in *Arbina pens. 4. Decemb. 1600.* non obstantè, quòd contrarium senserat Rota in *Senensi pens. 12. Jan. 1596.* quam recitat. num. 435.

Quaestio 487. Quandoam igitur, & qualiter in specie reducenda pensio, quando ea ab initio seu tempore impositionis non fuit excessiva?

Respondeo ad primum: Dum apposita clausula: *quod annullari, reduci aut minus non possit pensio* (uti ea quandoque solet apponi teste Mand. tr. de signat. grat. tit. de pens. col. penult. apud Paris. l. 6. q. 2. n. 143.) de crescentibus etiam fructibus seu redditibus, reduci non poterit, ita supponere videtur Paris. loc. cit.

2. Respondeo ad primum secundò: de cetero, diminutus ex post redditibus in tanta quantitate, ut solutà pensione non maneat congrua titulari, nihil est, quin diminui debeat quantitas pensionis. Lott. l. 1. q. 42. nu. 54. ex Gig. de pens. q. 35. nu. 8. cum communi. atque Lott. *ibid.* n. 57. id sanè longè facilius admitti, si contingeret, prædium aliquod insigne evinci, seu per evictionem divelli à beneficio; modò beneficiarius ipse probet, solutà pensione, restantes fructus sibi non sufficere pro congrua, citat pro hoc Rotam in *Aquensi pens. 4. Maii. 1604.* quin & in eadem decisum ait 10. *Marii 1610.* intentionem titularis pro reductione semel fundatam ex justis istiusmodi circumstantiis minimè posse elidi per oblationes pensionarii de conducendo redditus latius, seu pro majore quantitate; cum neque sic concludatur ad valorem, neque Ecclesia possit cogi ad locandum, cui etiam id minimè unquam expedit ob occasionem litigii.

X

3. Respon-

3. Respondeo ad primum tertio, non esse reducendam pensionem, si per annos tantum aliquot non remaneant centum pro rectore (idem est, dum non remaneret mille pro Episcopo, vel etiam medietas, vel dua tertia in beneficio simplice, dum est usque ei imposita pensio sub dicta clausula *dummodo* &c.) ob sterilitatem eorum, quae possit compensari cum fertilitate aliorum annorum. *Garc. p. 1. c. 5. n. 399. Ventrigl. to. 2. annot. 11. § 1. n. 48. in fine, citans Barb. de claus. claus. 47. n. 6.*

4. Respondeo ad secundum primo: reductionem pensionis posse deduci tum ex persona pensionarii, per viam nimirum replicationis, cum videlicet ipse agit, & deficit in justificatione clausulae *dummodo*: vel etiam pensionario ipso petente vel volente; quemadmodum enim sola voluntate pensionarii cessare potest & remitti pensio, ita etiam multo magis potest minui. *Lott. cit. q. 42. & 43.* Tum ex persona titularis, per modum nimirum vel actionis vel exceptionis; dum nempe probat & justificat, aut valorem fuisse falsum expressum ab initio, aut ex post illum fuisse imminutum. *Lott. loc. cit. n. 60. Gig. cit. q. 35. nu. 8. & Staph. Porro si titularis excipiat ex probationibus per eum factis, sibi non remanere congruam in summa taxata, posse pensionarium replicare, ut sibi solvatur in ea quantitate, quae superest, ita ut ad illam fiat deductio, tradit *Lott. ibid.* citans *Crescent. decis. 17. n. 3. de rescrip.**

5. Respondeo ad secundum secundum: Ex quocumque demum capite fiat deductio, id perpetuo observandum, ut fiat salva congrua ab initio constituta titulari, ita ut illa semper integre percipiatur per ipsum titulum, neque ullam diminutionem patiat. *Lott. loc. cit. n. 61. quam in rem incidenter.*

Questio 488. Quinam fructus vel emolumenta reputentur in ipsius congruae estimatione?

1. Respondeo: Præter ea, quae dicta sunt sub initium de erectione beneficii, primo, cum agitur de beneficio simplice carente omni administratione, vel etiam habente administrationem aliquam, sed sine jurisdictione, congrua constituitur ex fructibus certis tantum, nisi aliter sit cautum. *Lott. l. 1. q. 42. n. 61.* Incerta autem reputantur ea, quae pendunt à futuro eventu prorsus contingibili. *Lott. ibid. n. 62.* qualia sunt distributiones. *Lott. ibid.* citans *Covar. var. resol. l. 13. c. 3. nu. 3.* Item oblationes, spolia mortuaria, anniversaria, & his similia. *Lott. ibid.* ex *Rebuff. tr. de congrua, n. 86.* Hoc tamen ita accipiendum, ut hujusmodi obventio seu eventus sit prorsus contingibilis, ita ut talia emolumenta nullam possint recipere certitudinem, ut, quia, si etiam vellet titularis ea vendere aut locare, nullum esset nactus emptorem, qui se vellet huic periculo exponere; alioquin si talis redemptor posset commodè & passim reperiri, id ipsum, pro quo communiter possent in annum locari vel vendi, reputaretur inter emolumenta certa. *Lott. nu. 63.* citans *Anchar. in clem. 2. de concess. præb. n. 4. Rebuff. ubi ante n. 87. & Rotam in Manianens. pens. 13. Jun. 1625.* uti idem tradit *Card. de Luc. de pens. d. 8. n. 8.* dicens: attendi in his experientiam plurimum annorum, quorum coarctatio ita fructum certum ex incertis constituere dicitur, dum conductorem inveniunt ita ementè incertam

aleam. Sic multa vestigalia singulis annis locari pro pensione, quae solvatur pro emptione incerta alex transitus mercium, animalium à plurimum annorum experientia certificata. Porro circa emolumenta aliarum functionum Ecclesiasticarum hanc distinctionem hanc in rem notatu dignam tradit idem *Card. loc. cit. n. 9.* nempe, quod alia sint emolumenta, quae proveniunt à merè voluntaria devotione populi, qui potest eas functiones non facere, vel eas faciendo, non invitare beneficiarum; qui proinde in his emolumentum principaliter obtinet ratione laboris personalis, & hac tanquam incerta non venire in fructu seu valore. Alia verò esse emolumenta debita ratione beneficii, seu juris Parochialis, quod vicissitudinariam continet necessitatem inter Parochum, & Parochianos ratione funerum, Baptismorum, matrimoniorum, & tunc, quia necessario nascitur, moritur, matrimonium contrahimus, aliæque sacramenta & divina percipere debemus à Parocho, cujus interventus est necessarius, idcirco ea venire in fructu.

2. Secundò cum agitur de beneficio, cui annexa administratio cum jurisdictione, ut sunt Ecclesie Cathedralis, Abbatiales; tum congrua, sicut est in mensa, ita pensio reservatur super omnibus fructibus & emolumentis mensae. *Lott. loc. cit. n. 64.* Ea autem dicuntur bona de mensa, quorum dominium tam utile, quam directum pertinet ad Ecclesiam, siue fuerint de novo donata Ecclesiae, seu ipsi Pralato inturo Ecclesiae; siue à longissimis temporibus fuerint in bonis Ecclesiae; si enim nunc devolvantur ex solidatione domini utilius cum directo, eatenus inter talia reputantur, quatenus Pralatus id declarat; jubendo ea describi inter alia bona mensae per officiales ad id deputatos per ipsum Pralatum; quae omnia præsumuntur facta post annum. *Lott. n. 65.* remittens ad *Mench. de arb. jud. casu 437. ex nu. 1. per totum.* Sic quoque, cum inter bona mensae reputetur ipsa jurisdictione, fructus quoque ejus, ut sunt multa, poena, & quidquid emolumentum reddunt causae civiles & criminales, ipsiusque magistratus, Cancellaria, scribania &c. reputabuntur, in hac congrua. *Lott. n. 66.* quæ etiam *n. 67.* Quod licet nonnullis quandoque Episcopis rescipitum fuerit, ut se ablineant à locandis, vel vendendis scribanis hujusmodi, ne conductores excoerent litigantes, & latrones suspendant in bursa, ita exigente singulari quorundam avaritia; id tamen minimè à jure prohibitum iis, quidquid sit de elocationibus perpetuis, hinc posse Cancellarias Episcopales locari, & mercedem reputari oportere inter fructus certos tanquam fructum jurisdictionis, responsum esse à Rota, ait *Lott. n. 69.*

Questio 489. An, & qualiter resignatarius allegare possit excessum pensionis?

1. Respondeo: Cessionarium seu resignatarium, seu debentem solvere pensionem ex resignatione sibi facta teneri omnino ad solutionem pensionis cum resignante conventa, non obstante allegato ejusdem pensionis excessu, & opponit illi semper posse illud: *Solve vel dimitte*: cum æquum non sit, resignatarium ex dolo & perfidia sua consequi utilitatem, & resignans deludatur maxime, dum resignatio facta conditionaliter cum clausula: *non alias, aliter, nec alio modo.* *Tond. qq. benef. p. 26. l. §. 4. n. 4.* dicens, sic sæpe judicatum in supremis Galliae tribunalibus. *Card. de Luc. de pens. d. 12. n.*

ro. dicens, hoc concernere gratiam & favorem ipsius resignantis ac pensionarii respectivè contra resignatarium, ut allegare nequeat hanc reductionem, ejusque prætèxtu impedire regressum vel ingressum reservatum; sed debeat vel totam pensionem solvere, vel regressum hunc pati. monet autem idem Cardin. cit. n. 10. hoc ipsum non esse in odium talis pensionarii detorquendum, ita ut, si in minimo falsò narratus valor, pensio in totum deficiat, & sic titularis liberetur à solutione absque eo, quòd pari debeat regressum resignantis; siquidem rigorosa illa propositio: *qui cadit à syllaba, cadit à toto*; locum habeat in reservatione pensionis voluntariae, seu de consensu imposità beneficio pleno ob præsumptam fraudem & odibilitatem illius. subiungit etiam Tond. loc. cit. n. 47. saepe declaratum, non modò resignatarium, sed etiam resignatarium resignatarii ad pensionis solutionem astringi posse, non obstante reductione petita, & excessu allegato; limitat tamen hoc ipsum n. 48. nisi pensionarius fuisset negligens in exigendo pensiones decursas, & beneficium per plures & diversas manus transivisset, nullà factà in illius provisione mentione pensionis, quam successores probabiliter ignorassent. Etn. 49. nisi agatur de beneficio curato; eò quòd ejus possessore semper possit pensionis reductionem, vel totalem ejus cassationem petere, si non habeat unde vivat.

2. Quinimo si prætendatur & deducatur excessus pensionis ab initio, etiam si falsus valor fuerit expressus, non suffragari ad huc istam deductionem titularis, qui consensit, & propterea eum in vanum præterdere reductionem; tamen si ea deductio optimè suffragetur ejus successoris, cui non potest vitio verti, quòd non fuerit conquestus ab initio de enormi pensione, tradit Lott. l. 1. q. 42. n. 55. ex Staphil. tit. de infirmit. §. & est narrandum. n. 1. & 2. Item l. 1. q. 41. num. 38. ubi expressè: *in hoc casu* (nimirum ubi pensio reservata resignanti in individua quantitate, v. g. 50. ducatorum, & sub clausula: *& non aliàs, nec aliter*) non sustinetur pensio in statu excessivitate quasi contra justitiam; sed simpliciter denegatur actio titulari quasi proponenti de directo contraria, ex quo validitas ejus tituli pendet ex toto à validitate reservatae pensionis in ea quantitate, unde vel debet solvere vel dimittere beneficium resignatum; quia, dum petit reduci, concludit ad non consensum resignantis, & consequenter ad nullitatem totius gratiae, aperitque viam resignanti ad redintegrationem sui beneficii. citat pro hoc Lotterius Mantic. decis. 173. nu. 1. & Rotam decis. 631. n. 1. p. 1. recent. & fufius decis. 286. n. 2. p. 2.

Quaestio 490. An, & qualiter successor dicti resignatarii allegare possit excessum pensionis?

Respondeo: Quidquid sit de resignatario hujus primi resignatarii, seu successore illius per resignationem ab eo factam, de quo q. preced. ex Tond. successor illius resignatarii obtinens illud beneficium simpliciter à Papa ex vacatione illius per mortem, potest allegare dictum excessum ab initio, sufficitque illum inententem actionem super libertate beneficii (ad modum illius negotiorum, quæ domino vel possessori fundi secundum terminos juris civilis competit adversus possessorem servitutis) negare veritatem narrati valoris, ut pensionario volenti sustinere pensionem incur-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

bat onus perfectæ & concludentis probationis; quæ non facta, pensio corrumpitur in totum, neque sustinetur in parte. Card. de Luc. de pens. d. 11. nu. 3. qui etiam n. 4. id verum esse asseruit, etiam si in reservatione pensionis ex causa resignationis accesserit consensus titularis (nempe istius primi & immediati resignatarii) quia iste consensus isti consentienti præjudicat, non autem successoris, utpote suum jus directè & immediatè metienti à Papa independentè à prædecessore, quemadmodum idem tradit Lott. l. 1. q. 41. n. 38. ut vidimus q. precedentè, quorum similia habet l. 1. q. 43. n. 6. ubi: quòd etsi consensus titularis liberet pensionarium ab onere probandi narratum valorem, id tamen se non extendat ad successorem, ut pluribus ibi ostendit. Verùm de his plura infra, ubi de obligatione pensionarii. Illud hic obiter notandum, hinc videri sequi, in hoc casu non subsistere, quod aliàs asserunt AA. Paris. l. 6. q. 2. n. 59. & 66. allegantem, quòd pensio excedat medietatem, debere id probare.

Quaestio 491. An, si pensio imposita beneficio juris patronatus sit immodica, patronus possit excipere & petere, ut extinguatur, vel ad debitam quantitatem reducatur?

Respondeo affirmativè Azor. p. 2. l. 8. c. 8. q. 2. citans Gig. q. 24. n. 12. nimirum, ut ait, si id noceat Ecclesie.

Quaestio 492. A quo faciendà reductio?

1. **R**espondeo primò: Dum tractu temporis Rob diminutionem fructuum non remanentibus amplius 100. Rectori, vel etiam ob eandem rationem non remanente amplius medietate, ad quam, usque facta reservatio pensionis, faciendà reductio, poterit ea fieri per Ordinarium, etiam si pensio fuerit reservata auctoritate Papæ, nisi in litteris ad sita consula: quòd pensio non possit annullari, reduci seu minui; quia tunc requiritur Papæ commissio. Garc. §. 1. c. 5. nu. 401. & 402. Ventrigl. to. 2. annot. II. §. 1. n. 48. citans Gig. conf. 147. Staph. de lit. Just. tit. de commiss. super reduct. pens. n. 7. & seq.

2. Respondeo secundò: quando à principio fuit pensio excessiva reservata per Papam, & ea ad petitionem successoris illius, qui consenserat tali pensioni (& cui proinde soli ea præjudicabat, ut dictum binis quest. preced.) reducenda, fieri ea non potest per Ordinarium, vel per Legatum, vel alium judicem, nisi ex speciali rescripto. Garc. loc. cit. & n. 369. citans Gamb. de pot. leg. l. 6. n. 708.

3. Respondeo tertio: intelligenda hæc sunt respectu titularis, seu debentis solvere pensionem, quòd ejus solà voluntate pensio diminui nequeat. de pensionario namque tradunt Lott. l. 1. q. 43. citato Gig. de pens. q. 99. n. 8. Item Corrad. pr. benef. l. 5. c. 3. n. 9. quòd sicut solà ejus voluntate cessare potest vel remitti pensio absque licentia Papæ, ita etiam multò magis possit minui ejus quantitas; cum in quantitate illa sic imminuta conservetur idem jus, nec propterea censeatur diversa, sed eadem prorsus, quæ prius reservata est pensio, ut Rota in Parmensi pensionis 17. Julii. 1622.

4. Respondeo quartò: verumtamen, dum in reservatione pensionis de cõsensu, seu ex causa lucrativa (sic dicta, quia reservatur auctoritate Apostolica, de consensu tamen titularis seu possidentis beneficium ita volentis alicui tertio, v. g.

X 2

ut is

ut is commodius alatur in studiis) adjicitur decretum nullitatis reservationis in eventum non facta verè ac realiter integrè solutionis, remissio & diminutio pensionis facta per pensionarium titulari non habet locum: siquidem pensionarius nec minimam partem talis pensionis titulari remittere potest, sed tenetur eam integrè solvere titularis; quia dictum illud decretum ad amissum servandum sine alia interpretatione aut alteratione, sub pœna nullitatis ipso jure.

Quaestio 493. An interea, dum petitur reductio, suspendatur executio?

Respondeo negativè; dum nimirum pensionarius est in possessione percipiendi pensionem. Card. de Luc. de pens. d. 11. n. 3. ubi: quod, donec causa petitorii terminetur per rem judicatam, vel tres conformes, tali existenti in quasi possessione exigendi pensionem denegari nequeat solutio. Lott. l. 1. q. 38. n. 73. ubi ait: satis operatur quasi possessio in hoc, quod, dum lis durat, non retardatur solutio sub prætecto, quod non sit probatum; nec attendatur sententia, à qua sit appellatum; nec quod agatur contra eum, qui consensit expressè, sed contra successores. Item l. 1. q. 42. n. 56. ubi: quod solutio non suspendatur, interim dum agitur de reducenda pensione, tam cum prærenditur ob supervenientem diminutionem fructuum, quam cum prærenditur defectus abinitio ob expressum fallum valorem.

De modo imponendi pensionem.

Quaestio 494. An pensio imponenda sit in collatione beneficii, an post illam?

Respondet Azor p. 2. l. 8. c. 8. q. 4. usu servari, quod pensio utroque modo imponatur, quamvis prior modus eam imponendi sit frequentior. Si verò imponatur secundo modo, id non fieri sine ejus, cui collatum beneficium, consensu; quia is jam jus habet in beneficio, & ab initio integros fructus, seu potius jus ad illos accepit, adeoque ad hoc, ut fructus hi immineantur, opus sit ejus consensu. Observandum tamen, ut tradit Laym. in c. cum clero. de pactis. n. 2. nimirum quod auctio pensionis (quam facere posse episcopum ait cum consensu Capituli ob rationabilem causam, dum majores nunc quam ante ex beneficio proventus veniunt) & omnis impositio pensionis (intellige faciendam ab Episcopo) fieri debeat ante collationem beneficii; eò quod, si in ipsa collatione fiat, periculum sit pravitatis simoniacæ, quando pensionis solutio in commodum collatoris directè vel indirectè cedit.

Quaestio 495. Qua forma seu praxis reservationis pensionis tam beneficio pleno, quam vacante?

Respondeo ad primum: Beneficio pleno reservari consuevit pensio de consensu titularis illud possidentis (unde & pensio de consensu, & ex causa lucrativa vocatur) exigitur autem causa urgens, & ad tollendas imposturas adjicitur decretum, ut nisi per titularem pensio solvatur statim temporibus, gratia sit ipso jure nulla. Lott. l. 1. q. 41. n. 17. Porro decretum hoc summo studio à Dataria excogitatum ad occurrendum fraudibus,

dum compertum, tales pensiones ut plurimum fieri in fraudem, & ferè semper pro fraudulentis habitas à Dataria; reservabantur enim communiter tales pensiones consanguineis & amicis titularium, qui libenter hujusmodi reservationi consentiebant, non tamen, ut ipsi in vita sua eam solverent, sed ut successores eorum in tali beneficio eam solverent; vel etiam, licet titularis præstitisset consensum ad hoc, nec non supplicatio signata, litera tamen Apostolicæ super dicta reservatione non expedirentur, nisi mortuo titulari, qui consenserat, vel quando is crederetur de proximo moriturus. Unde hoc modo beneficia reperiebantur gravata pensionibus, quæ à titulari successore ignoiebantur. Corrad. pr. benef. l. 5. c. 3. n. 10. juncto n. 6. qui etiam n. 13. addit, hinc optimo jure styllum Curia obtinere, ut in vim prædicti decreti hujusmodi solutiones integrè facta probari nequeant, nisi per instrumenta publica cum subscriptione Notarii publici, & duorum testium saltem afferentium, se vidisse pensionario à titulari solvi pensionem; nec suffragari quamcumque pensionem de recepta & soluta pensione propter collusionis suspicionem. De quo vide eundem Corrad. pluribus num. seq. uti & Card. de Luc. de pens. d. 8. à n. 3. Porro formulam tam supplicationis offerenda Papæ pro obtinenda hac reservatione pensionis, quam literarum similis reservationis secundum Cancellariæ Apostolicæ styllum subjicit Corrad. loc. cit. n. 1. & 2.

2. Respondeo ad secundum: Dum Papæ reservat pensionem super fructibus vacantis beneficii, ante omnia contemplatur vacationis factum certum, tam ex persona, quam ex modo sibi subjectis. Unde, si nulla hujusmodi seu diversa sit vacatio, intrat defectus intentionis Papæ ex defectu causæ, & gratia est nulla ipso jure, neque ullo temporis tractu convalescit. Lott. loc. cit. n. 18. citans Veralla decis. 298. à n. 1. p. 2. Dein contemplatur certam personam, cui reservat, qualitatem; non enim consuevit pensiones Ecclesiasticas reservare aliis quam personis itidem Ecclesiasticis, de quo inferius copiosius. Et hinc, si Papæ fuerit suggestus clericatus, vel status regularis illius, cui reservat, secus ac res se habet, censetur quoque deficere ejus intentio, & ex hoc defectu gratia est nulla, neque ex superveniente qualitate convalescit, neque reparatio communis in contrarium attenditur. Lott. à n. 19. subjungens n. 21. idem fore, si persona quidè esset Ecclesiastica, sed diverso modo ab expresso, veluti quia regularis expressisset se clericum, & Papæ existimans esse clericum seculares, reservaret ei pensionem super beneficio seculari. Ac denique attenditur ab eo quantitas reddituum beneficii gravandi pensionem, ut congrua titulari deturmetur, seu determinata à jure servetur illata, ita ut, cum reservatur pensio, perpetuò supponatur, ultra congruam titularis superesse fructus, qui possint pensione gravari: ac ideo, si nulli existent fructus, nihil quoque actum censetur ex eodem intentionis defectu. Lott. n. 22. Atque ita, ex his tribus efformatur intentio Papæ, secundam quam tota disputatio regulanda, dum prærenditur nullitas pensionis à principio. Lott. n. 16. De cetero, qua praxis sit reservationis pensionis ex causa rehnationis, quæ vocatur ad distinctionem præcedentium: rehnatio ex causa onerosa, præcipuè cum regressu ad beneficium, tum constat ex dictis, tum constabit ex dicendis.